

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Факультет №2
Кафедра соціальних та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
протокол № 7 від 29.08.2023 р.
Завідувач кафедри
Сергій ТКАЧЕНКО

ЛОГІКА (ОК.1)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Кафедра соціальних та економічних дисциплін (http://univd.edu.ua/uk/dir/552/kafedra-sotsialnykh-ta-ekonomichnykh-dystsyplin)
Контактний телефон	+38 057 7398017 (раб.)
E-mail	ksed2015@ukr.net
ЛЕКТОР (ЛЕКТОРИ)	
	Павленко Наталія Вікторівна доцент кафедри кандидат економічних наук, доцент E-mail: panavi2015@gmail.com Лекційний потік: факультет №2, Ф2-104-106, факультет №3, Ф3-101-103
Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність (поліцейські) Law Enforcement (Police Officer)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) (НРК України – 6 рівень та перший цикл вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, EQF LLL – 6 рівень).
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Статус дисципліни	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, вивчається в 1 семестрі I курсу для денної форми навчання та в 1 семестрі I курсу

	для заочної форми навчання.
Мета вивчення дисципліни	Засвоєння здобувачами вищої освіти форм та законів логічного мислення, а також формування навичок ефективного їх застосування у практиці правового та соціального спілкування
Завдання вивчення дисципліни	Навчити здобувачів вищої освіти: <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати юридичну термінологію; – логічно грамотно будувати міркування і знаходити помилки в міркуваннях опонентів; – не допускати логічних помилок під час складання офіційних документів; – конструювати коректну аргументацію; – розпізнавати прийоми маніпулювання з боку співрозмовника і протистояти їм; – застосовувати логічні методи в процесі розслідування злочинів; – будувати слідчі версії з використанням методів логіки.
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	Кількість кредитів ECTS - 3 кредити ECTS (загальний обсяг – 90 год.) З них:
	аудиторна робота: 30 год. для денної форми навчання, 12 год. для заочної форми навчання
	самостійна робота - 60 год. для денної форми навчання, 78 год. для заочної форми навчання
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна, заочна. Види навчальних занять: лекції - 14 год. для денної форми навчання або 4 год. для заочної форми навчання семінарські заняття - 16 год. для денної форми навчання або 8 год. для заочної форми навчання
Самостійна робота	Опрацювання окремих питань, що виносяться на самостійний розгляд, контрольні роботи
Індивідуальні завдання	Реферати
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (монітор та проектор)
Мова викладання	українська
Контроль	Методи контролю: опитування на семінарських заняттях, тестування, перевірка виконання індивідуальних завдань, контрольні роботи. Форми контролю: залік.
Інтегральна	Здатність вирішувати складні спеціалізовані

компетентність, загальні компетентності (ЗК)	задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ та застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності. СК-5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел. СК-6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК-10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти. СК-11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків, що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

<p>Тема № 1. Предмет і значення логіки у правоохоронній діяльності.</p> <p>Мислення як об'єкт логіки. Сучасні способи мислення людини (логічне, аналітичне, критичне, творче, креативне, кліпове): їх характеристика та взаємозв'язок. Види логічного мислення та їх характеристика (образно-логічне, абстрактно-логічне, словесно-логічне).</p> <p>Предмет логіки. Основні форми логічного мислення та їх визначення (поняття, судження, умовивід).</p> <p>Значення сучасних способів мислення у правоохоронній діяльності. Місце та значення логіки у роботі правоохоронця.</p>
<p>Тема № 2. Поняття як форма мислення.</p> <p>Основні логічні характеристики поняття: обсяг і зміст. Класифікація понять за обсягом і змістом.</p> <p>Відношення між поняттями. Класифікації понять по відношенню один до одного (порівняних і непорівняних, сумісних і несумісних). Зображення відношень між поняттями за допомогою колових схем.</p> <p>Логічні операції з поняттями. Операція визначення поняття. Визначення через найближчий рід та видові ознаки. Правила побудови дефініції та типові їх порушення. Операції, що замінюють визначення (опис та характеристика), специфіка їх використання у правоохоронній діяльності. Формування</p>

поняття скоєного правопорушення.

Операція поділу поняття. Види поділу. Класифікація. Правила поділу понять і типові їх порушення.

Операції обмеження та узагальнення поняття.

Тема № 3. Судження як форма мислення.

Сутність судження та підстави формування суджень у процесі кваліфікації правопорушення. Істинність та хибність судження. Елементи логічної структури судження.

Види суджень і умови їхньої істинності. Категоричне атрибутивне судження. Класифікація суджень (за модальністю, за структурою, за якістю, за кількістю, за якісно-кількісною характеристикою).

Відносини між простими судженнями. Логічні правила визначення істинності простих суджень. Логічний квадрат. Таблиця істинності.

Складні судження та їх види. Правила визначення істинності складних суджень.

Логіка запитань і відповідей у правоохоронній практиці. Запитання, його структура та види. Відповідь, її структура та види.

Тема № 4. Використання законів логіки у правоохоронній практиці.

Поняття закону логіки. Загальні властивості законів логіки.

Види законів логіки та можливості їх використання при кваліфікації правопорушень.

Закон тотожності, умови його застосування та типові порушення.

Закон несуперечності та типові його порушення.

Закон виключення третього та типові його порушення. Закон достатньої підстави та типові його порушення.

Значення законів логіки у правоохоронній діяльності.

Тема № 5. Дедуктивний умовивід у правоохоронній практиці.

Сутність умовиводу та його основні форми. Поняття дедуктивного умовиводу та його роль у процесі кваліфікації правопорушення.

Поняття простого категоричного силогізму. Структура силогізму. Правила простого категоричного силогізму, що використовуються при кваліфікації правопорушень. Спеціальні правила, які використовуються при побудові термінів і засновок.

Фігури (формули) силогізму. Схематичне зображення першої, другої, третьої та четвертої фігури (формули) простого категоричного силогізму. Правила використання першої, другої, третьої та четвертої фігури (формули) простого категоричного силогізму.

Тема № 6. Індукція та аналогія у правоохоронній практиці.

Поняття індуктивного умовиводу. Види індукції: повна та неповна.

Поняття повної індукції та її особливості. Правила забезпечення істинності повної індукції.

Поняття неповної індукції. Види неповної індукції. Характеристика видів неповної індукції.

<p>Методи наукової індукції, за допомогою яких встановлюються причинні залежності. Характеристика методів наукової індукції.</p> <p>Метод абстрагування в логічному аналізі причинно-наслідкових відносин. Поняття абстрагування. Основні правила (умови) абстрагування.</p> <p>Умовивід за аналогією. Місце аналогії у дізнанні. Матеріальні та уявні моделі. Поняття «аналогія закону» та «аналогія права».</p>			
<p>Тема № 7. Логічна гіпотеза. Логічний доказ і логічне спростування у правоохоронній практиці.</p> <p>Поняття гіпотези. Особливості версії при розслідуванні правопорушень. Види версій. Етапи побудови версій у процесі розслідування правопорушень. Умови, яких потрібно дотримуватися при побудові версій.</p> <p>Поняття і значення логічного доказу у правоохоронній діяльності. Структура логічного доказу. Прямий та непрямий доказ.</p> <p>Поняття спростування. Спростування тези, аргументів і демонстрації.</p> <p>Правила доказу і спростування. Правила по відношенню до тези, підстави та демонстрації.</p>			
Програмні результати навчання (ПРН)		ПРН-4. Формулювати та перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.	
		ПРН-10. Виокремлювати юридично значущі факти та формулювати обґрунтовані висновки.	
Критерії оцінювання		<p>Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:</p> <ul style="list-style-type: none">- поточний контроль - 50 балів;- підсумковий контроль - 50 балів. <p>Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переведення до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.</p> <p>Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, які отримані здобувачем протягом семестру, та балів, які набрані на підсумковому контролі (заліку).</p>	
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний

94-96	(«зараховано»)		цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	В	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		С	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		Е	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мініимального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мініимального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе
21-40			

			підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1-20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Мислення як об'єкт вивчення логіки.
2. Види та форми логічного мислення.
3. Місце та значення логіки в правоохоронній діяльності.
4. Класифікація понять за об'ємом і змістом.
5. Відносини між сумісними поняттями.
6. Відносини між несумісними поняттями.
7. Операція поділу поняття. Види поділу. Класифікація.
8. Правила поділу понять та типові їх порушення.
9. Операції обмеження та узагальнення поняття.
10. Операція визначення поняття. Визначення через найближчий рід та видові ознаки.
11. Правила побудови дефініції, типові їх порушення.
12. Операції, що замінюють визначення. Специфіка їх використання в правоохоронній діяльності.
13. Поняття та елементи логічної структури судження.
14. Класифікація суджень.
15. Відносини між простими судженнями.
16. Логічний квадрат. Таблиця істинності.
17. Поняття закону логіки. Загальні властивості законів логіки.
18. Закон тотожності, умови його застосування та типові порушення.
19. Закон несуперечності та його порушення.
20. Закон виключення третього та його порушення.
21. Закон достатньої підстави та типові його порушення.
22. Поняття дедуктивного умовиводу та його роль у процесі кваліфікації злочину.
23. Правила простого категоричного силлогізму.
24. Фігури (формули) силлогізму та правила їх використання.
25. Сутність та види індуктивного умовиводу.
26. Поняття повної індукції. Її особливості. Правила забезпечення істинності повної індукції.
27. Поняття неповної індукції. Види неповної індукції.
28. Характеристика методів наукової індукції.

29. Умовивід за аналогією. Місце аналогії у досудовому розслідуванні.
30. Поняття «аналогія закону» та «аналогія права».
31. Поняття гіпотези. Особливості версії при розслідуванні правопорушень.
32. Етапи побудови версій у процесі розслідування правопорушень.
33. Поняття і значення логічного доказу у правоохоронній діяльності.
34. Структура логічного доказу. Прямий та непрямий доказ.
35. Поняття спростування.
36. Спростування тези та правила по відношенню до неї.
37. Спростування аргументів і правила по відношенню до них.
38. Спростування демонстрації та правила по відношенню до неї.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна та наукова література:

1. Логіка для правознавців [Текст] : навч. посіб. / [О. О. Бандура, О. І. Гвоздік, В. М. Кравець та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 144 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1702/1/%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%9A%D0%90%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf>
2. Ряшко В.І. Логіка: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 328 с.
3. Шепетяк, О.М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Шепетяк. – Київ: Фенікс, 2015. – 256 с. URL: <https://docplayer.net/72239741-Oleg-shepetyak-logika-pidruchnik-dlya-studentiv-vishchih-navchalnih-zakladiv.html>

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4. Астапова, О. Практикум з логіки: навчальний посібник. / О. Астапова. – Черкаси : ЧНУ, 2015. – 100 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3S-kpls80DCYzVHWjFrQVZKNlk/view?resourcekey=0-PKggduaKhmJFRhDIg3pFoA>
5. Бандурка, О. М. Юридична логіка : підручник. 2-е вид., переробл. і доповн. / О.М. Бандурка., О.В. Тягло – Х. : Золота миля, 2017. — 216 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/81da4c46-6707-414e-9039-87e33c2a247c/content>
6. Логіка для юристів: підручник / В.С. Бліхар, В.В. Левкулич, М.М. Олексюк, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо, О.І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44906/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

7. Чотири закони логіки, що допоможуть тобі нарешті виграти в будь-якій суперечці. - Think Beyond. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5nseq1p8A0M>